

Orientacijski pohod je od mladih terjal veliko znanja pa tudi vzdržljivosti

Vaja z vedrovko

Z OBČINSKE VAJE CZ IN RK IN MLADIH V SLO IN DS

Preizkušnja s praktičnimi koristmi

Teško bi bilo v nekaj zgoščenih besedah opisati vse, kar se je letošnjega 20. maja dogajalo v prostorih OŠ Oskar Kovačič na Galjevici: tu so bile ekipe CZ in RK iz delovnih organizacij in KS, ki so se pomerile v prvi medicinski pomoči, mladi šolarji pa so se, kot že tolikokrat poprej, preizkusili v gašenju z vedrovko, streljanju z zračno puško, orientacijskem pohodu in testih iz prve pomoči, cestnoprometnih predpisov, NOB na barjanskem območju in zdravljenih rastlin.

Vsekakor je osrednji del preizkušnje potekal v prostorih OŠ. Tu je nič manj kot 30 odraslih ekip CZ in RK preizkusilo svoje spretnosti v triaziranju in reševanju najrazličnejših poškodovancev, 23 ekip osnovnih in srednjih šol pa je to znanje preverilo le v testih. Vsaka ekipa je imela po šest članov, pri čemer so triazirali le njihovi vodje in namestniki.

»Naša naloga je pravzaprav v tem, da najprej ugotovimo, kdo je najbolj potreben prve pomoči, potem pa poškodovancu nudimo potrebno nujno oskrbo in ga prenesemo do ustreznega štaba,« je v nekaj skopih besedah opisala svoje delo Nevenka Pečnik, vodja ekipe rdečega križa iz KS Krim. »Vse to se odvija v prostorih te šole. Sama sem se teh tekmovanj udeleževala že prej, ko sem bila v osnovni šoli, kasneje pa sem nadaljevala to delo v sklopu našega RK. Prav v prostorih RK naše KS smo imeli v času priprav tudi dva predavanja o prvi medicinski pomoči.«

Nič manj nestrpno ni čakala na preizkušnjo tudi Mirjam Jare, članica ekipe CZ iz Polhovca Gradca: »Že drugič sem na tovrstnem tekmovanju, in lahko rečem, da nimam nobene treme. Pred tem smo namreč imeli 12 urni tečaj, kjer smo vse ponovili. Seveda pa vem, da ne bo lahko; še najtežja je vaja prenosa poškodovanca z zlomljeno hrbtnico ali zastrupitvijo z bojnimi plini, kjer je treba delati pod zaščitno masko.«

Toda, če so se že pripadniki CZ in RK bali maske, pa je med učenci po drugi strani vzbujal največ strahu orientacijski pohod po 4 km dolgi progi prek Golovca, kjer jih je čakalo 8 kontrolnih točk, s časovnico 70 minut.

Mlademu poškodovancu so nudili prvo pomoč

»Ta orientacijski pohod je brez dvoma najtežja disciplina, kar jih imamo,« je bil ves zaskrbljen pred štartom Miha Voglar iz OŠ Brezovica, ki se je prvič udeležil tega tekmovanja. »Vendar pa upam, da ne bo tako težko najti kontrolnih točk, saj smo se na to cel mesec pripravljali.«

Rezultati:

1. ekipa 24 – OŠ Oskar Kovačič (994 točk), 2. ekipa 3 – OŠ Primož Trubar (971 točk), 3. ekipa 19 – OŠ Vlado Miklavc (927 točk), 4. ekipa 17 – OŠ Ljubo Šercer (916 točk), 5. ekipa 11 – OŠ Ljubo Šercer (896 točk), 6. ekipa 13 – OŠ 7. maj Dobrova (878 točk), 7. ekipa 15 – OŠ Marjan Novak-Jovo (870 točk), 8. ekipa 22 – OŠ 7. maj Dobrova (805 točk), 9. ekipa 9 – OŠ Primož Trubar (804 točk), 10. ekipa 14 – OŠ Levstikove brigade (794 točk), 11. ekipa 20 – OŠ Brezovica (790 točk), 12. ekipa 21 – OŠ Krimski odred (787 točk), 13. ekipa 12 – OŠ Dolomitskega odreda (786 točk), 14. ekipa 16 – OŠ Vlado Miklavc (785 točk), 15. ekipa 10 OŠ Franc Leskošek-Luka (759 točk), 16. ekipa 18 – OŠ Levstikove brigade (726 točk), 17. ekipa 8 – OŠ Oskar Kovačič (725 točk), 18. ekipa 5 – OŠ Krimski odred (699 točk), 19. ekipa 6 – OŠ I. Bataljona Dolomitskega odreda (680 točk), 20. ekipa 26 – OŠ X. SNOUB Ljubljanska (668 točk), 21. ekipa 1 – Zavod za slepo in slabovidno mladino (659 točk), 22. ekipa 2 – OŠ Franc Leskošek Luka (543 točk), 23. ekipa 4 – OŠ Brezovica (489 točk).

BRANKO VRHOVEC

LAHKO BI OPRAVILI VEČ DEL NA VODOVJU

Res kasnije upravni organi?

Lani smo iz naše občine prispevali Območni vodni skupnosti Ljubljana – Sava 875 milijonov din vodnih povračil ali 7,25 odstotka vseh sredstev, ki jih je zbrala ta samoupravna interesna skupnost materialnega značaja, ki zajema 17,5 občin. Zapisali smo »povračil«, marsikdo pa verjetno ne ve, da je to kar šest povračil in sicer od proizvedene električne energije (59 din /MWh), od uporabljene vode (14,80 din /kub. m), od onesnažene vode – osnovno združevanje (506,40 din za E), od onesnažene vode – dodatno združevanje (207,60 din za E), od pitne vode (6,50 din na kub. m) ter od gramoza (600 din in mivke (1800 din) za kubični meter. To so bili prispevki ob izteku leta 1978.

Ker porabniki še vedno ne ločijo vodnega gospodarstva od komunalnega gospodarstva, tudi beseda večkrat steče o vodovodih in čistilnih napravah, kot o skrbi za nižinske in hudourniške vodotoke. Iz poročila o opravljenih vzdrževalnih delih na Ljubljani s pritoki, pa je mogoče natančno razbrati, za kaj so predvsem odgovorni vodarji. Lani so za drobno mrežo na Ljubljanskem barju potrošili skoraj 500 milijonov dinarjev, za II. fazo ureditve Škofljice 17,5 milijona dinarjev, za Iščico na Igu pa 124,5 milijona dinarjev. Opravljen je bil tudi odvod meteorne vode na cesti Jezero – Podpeč za skoraj 38 milijonov dinarjev. Med tistimi, ki opravljajo vzdrževalna dela na vodotokih so v naši občini tudi delavci Podjetja za urejanje hudournikov. Lani so naredili za 44,2 milijona pregrado v Gabrju nad Polhovim gradcem v Gaberščikovem grabnu, očistili zaplavke sinodoidne pregrade za istem kraja v Petačevem grabnu za skoraj 98 milijonov dinarjev, obojestransko obrežno zavarovali s kamnito zložbo v suho Malo vodo v Brišah za 142,6 milijona dinarjev ter obnovili sistem kaštnih pregrad v Logu pri Polhovem Gradcu v Petričevem grabnu. Skupaj so torej PUHOVCI porabili za ta dela: v naši občini 259,5 milijona dinarjev.

Ker so taka vzdrževalna dela planirana po več let, vodotoki pa ne počivajo, poznajo pri OVS Ljubljana – Sava tudi intervencije. Med njimi so bile intervencije na Malem grabnu pod Dolgim mostom, na Spodnjem in Zgornjem Galjevcu, pod brvjo pri Tomišlju, na Iški v Iški vasi ter v Tomišlju, na Glinščici, Gradaščici pri Peklaju ter na istem vodotoku pri Polhovem Gradcu.

Na zasedanju skupščine območne vodne skupnosti Ljubljana – Sava 17. maja so potrdili letošnji plan del, ki je sicer prilagojen novim obveznostim skupnosti zaradi združevanja denarja za Primorski in Belokranjski vodovod. Ker je združevanje sredstev spet doseglo okrog 40 odstotkov zbranih sredstev na ozemlju naše vodne skupnosti, so delegati zaostri vprašanje porabe tega denarja na ozemlju petih ljubljanskih občin v razmerju z neljubljanskimi občinami in ostalimi deli Slovenije. Delež Ljubljane se je lani znatno povečal v primerjavi z neljubljanskimi občinami, bil pa bi prav gotovo še večji, če izvezamo osrednjo čistilno napravo, ki zapade v program I. aneksa, če bi bila Ljubljana bolj pripravljena za reševanje vodnogospodarskih zadev. Na samoupravnih organih OVS Ljubljana – Sava že nekaj leta izjavljajo, da neljubljanske občine pravočasno pripravljajo dokumentacijo za dela na vodovju ali pri sofinanciranju vodovodov in čistilnih naprav, ljubljanske občine pa vedno kasnije. Včasih imajo občutek, da upravni organi ne poznajo dobro potreb terena in, da se zelo počasi odzivajo nanje.

V Območni vodni skupnosti Ljubljana – Sava pa so tudi povečali udeležbo pri gradnji krajevnih vodovodov. Zaradi neugodnih bančnih pogojev so udeležbo povečali s 30 na 40 odstotkov vrednosti investicije.

Stane Jesenovec

Zdravljenje z ultrazvokom tudi v zdravstvenem domu na Viču

Potem, ko je naša rentgenologija dolga leta capljala za razvitim Zahodom, se ji zdaj obeta, da se bo tudi tu premaknilo na bolje. Malo pred novim letom so namreč v zdravstvenem domu na Viču spravili v tek poseben ultrazvočni diagnostični aparat, ki se tako po velikosti, kot po tehničnih lastnostih bistveno razlikuje od običajne rentgenske aparature, ki je v rabi pri nas. O tej koristni pridobitvi smo se v zdravstvenem domu na Viču pogovarjali z rentgenologom dr. Vitom Isteničem:

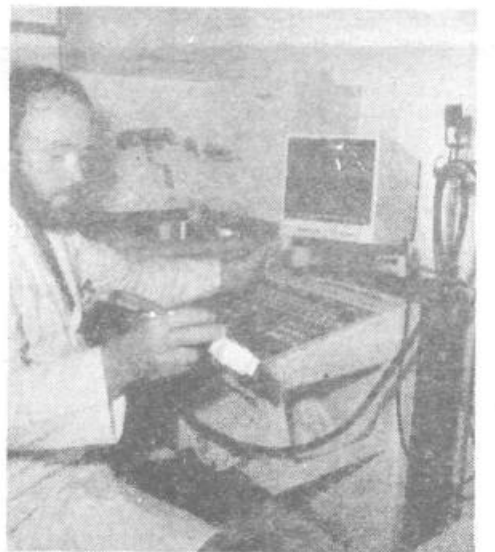
»Ta novi diagnostični aparat je primeren predvsem za preiskave trebušnih organov. V primerjavi z običajnim rentgenskim aparatom, je veliko cenejši in manjših dimenzij, ne terja pa tudi dragih adaptacij prostorov. Pri uporabi prav tako ne zahteva dragih materialov, tako kot rentgen, ki potrebuje kemikalije, filme, rentgenske folije in temnični material. Slika na aparatu je v bistvu prerez skozi organizem v poljubni ravnini. Na njej jasno vidimo na primer pulzacijo žil ali gibanje ploda. Gre pravzaprav za tako imenovano »Real Time« tehniko, ki se je v zadnjem času pokazala kot najbolj primerna in učinkovita. Tu v našem zdravstvenem domu bomo z aparatom pregledovali predvsem bolnike z obolenji jeter, žolčnika, vranice, ledvic, trebušne slinovke in drugih abdominalnih organov, medtem ko so organi, ki vsebujejo zrak (npr. želodec, črevo), manj primerni za pregled.«

Nasploh je novi ultrazvočni aparat Toshiba zelo pripraven za te vrste dejavnosti, saj je za nameček tudi zelo kvaliteten in ne zahteva pogostih popravil. Sam delam z aparati tipa Toshiba že več kot deset let in imam z njimi v glavnem samo dobre izkušnje.«

Po mnenju dr. Isteniča, je nova diagnostična naprava, ki jo sicer izdelujejo na Japonskem zavoljo svoje ekonomičnosti primerna predvsem za nerazviti svet. V zdrav-

stvenem domu na Viču so jo dobili prek Holandije, zaradi prostorske stiske pa so sprva delali z njo le med odmori in to kar v rentgenskem prostoru. Tako je bila že od samega začetka s pridom izkoriščena.

B. VRHOVEC

tudi zares dali v program, toda vsakič smo odpadli. Razlog: ni denarja. Res žalostno, če pomislim, da ima ribniška občina tu zraven prav vse svoje ceste asfaltirane.«

Toda če že nikakor ni dovolj cvenka v občinski mošnji, pa ureditev ceste po drugi strani vsaj malce zavira tudi neubranost med samimi krajanji. Nekateri (zunanj) kmetje, ki imajo zemljišče ob cestni trasi, namreč še vedno ne dajo potrebnega soglasja. A to vaške može niti ne skrbi preveč; če bi se našel denar, pravijo, bi se tudi to uredilo. Tako pa bodo morali počakati vse tja do leta 1995.

Šola sameva

Podobno siziškovski pot, če ne še bolj, ubira tudi vaška podružnična osnovna šola (štirirazrednica). Odkar so pred kakimi desetimi leti v njej ukinili pouk, je šolsko poslopje resno načel zob časa, ki grozi, da bo sicer lepo zgradbo počasi povsem opustošilo. O tem pravi mladi predsednik vaškega odbora Martin Virant: »Šola je bila ukinjena predvsem zavoljo premajhnega števila otrok, pa tudi zato, ker se je učiteljica odselila drugam. Skupaj jo je obiskovalo kvečjemu kakih petnajst otrok tu iz Dvorske vasi pa Male Slevice, Škrfovice in Kožarjev, kar pa je bilo najbrž premalo.«

Po odhodu učiteljice so, kot je vedel povedati Janez Hočevar, iskali nov ustrezen učiteljski kader, ker pa tega ni bilo, so pouk dokončno opustili. Zgradbo zdaj menda za silo vzdržuje matična OŠ Primož Trubar iz Velikih Lašč, nekaj prostorov pa koristi tudi občinski arhiv. Toda to najbrž ne more ustaviti njenega propada. »Če bi zdaj iskali uporabno dovoljenje zanjo,« pravi Martin Virant, »ga zanesljivo ne bi dobili.«

Potreba po trgovini

Farni zapiski in starjši krajanji vedo povedati, da je v Dvorski vasi že pred vojno šlo marsikaj narobe. Dvor-

Dvorska panorama: staro se kar se more smakniti novemu

janke so še posebej v času najhujše krize tožile sorodnikom v Ameriko, kako hudo, da je tukaj. V pismih so neredko dobile odgovor, naj vendar le potrpijo, saj »vsaka stvar le en čas trpi kot je rekel Gašperjev sudat.«

In tako Dvorjani potrpežljivo čakajo. Čakajo tudi na trgovino, ki je še vedno nimajo, pa čeprav so jo imeli pred vojno in še nekaj let po njej. Kot se spominja Janez Hočevar, jo je upravljala KZ Dvorska vas. Ko pa so se

začele težave in je trgovina začela poslovati z izgubo, je propadla – z zadrujo vred. »Od takrat moramo za vsako štruco kruha v Velike Lašče,« pravi Janez Hočevar.

V vasi bi poleg tega nujno potrebovali tudi nov gasilski dom, saj zdajšen, iz 1928. leta, skorajda ni več vreden svojega imena. Še resneje pa škriplje v komunalni. »Zdaj veliko pričakujemo od samoprispevka za komunalno ureditev KS Velike Lašče,« je poln optimizma Martin Virant. »S tem bo mogoča tudi boljša ureditev meteornih vod, saj zdaj ob nalivih teče voda pa vsej vasi. Kolikor se bo samoprispevek po petih letih podaljšal, pa bomo morda s tem lahko naposled uredili tudi kanalizacijo.«

Koristne pridobitve

Po drugi strani pa imajo v Dvorski vasi že od leta 1975 svoj vodovod. »To je vsekakor koristna pridobitev, toda voda je tako biološko kot kemično oporečna, zato se čudim, da je sanitarna inspekcija še ni zaprla,« je razgnil to pridobitev Martin Virant. »Vendar pa smo se tudi na tako vodo že navadili.«

Novi in stari predsednik vaškega odbora sta v skupnem razgovoru, ki je pritegnil tudi še nekaj drugih krajanov, nadrobila tudi, da so v kraju predlani dobili telefon (22 priključkov), da popravljajo vaško cerkev Janeza Krstnika in da mladi premorejo svojo 35 m smučarsko skakalnico, kjer vsako zimo, če je le sneg, prirejajo tekmovanja za pokal »Pepček«. Pred leti so se hoteli lotiti tudi regulacije vaškega potoka Široke vode, a je vse skupaj splavalo po vodi, ker niso dobili vseh potrebnih soglasij lastnikov.

Sobesednika pa sta za nameček navrgla še nekaj nena- vadnih podatkov o kraju: v Dvorski vasi ne premorejo niti enega samega obrtnika, nimajo niti ene trgovine (pa čeprav so imeli pred vojno kar dve), v zadnjih dvajsetih letih pa so zgradili vsega kakih pet novih hiš...

BRANKO VRHOVEC